

Τηλεφωνία

Αναλογικά Τηλεφωνικά Κέντρα

Τεχνολογίες

- Ο “πυρήνας” του τηλεφωνικού κέντρου ήταν
  - χειροκίνητος (τηλεφωνήτρια)
  - μετά ηλεκτρομηχανικός (Strowger)
  - μετά ρωστήρες (relay)
  - μετά ηλεκτρονικός
    - διακόπτες στον χώρο και χρόνο
    - με εισόδους και εξόδους ψηφιακής φωνής (TDM PCM)

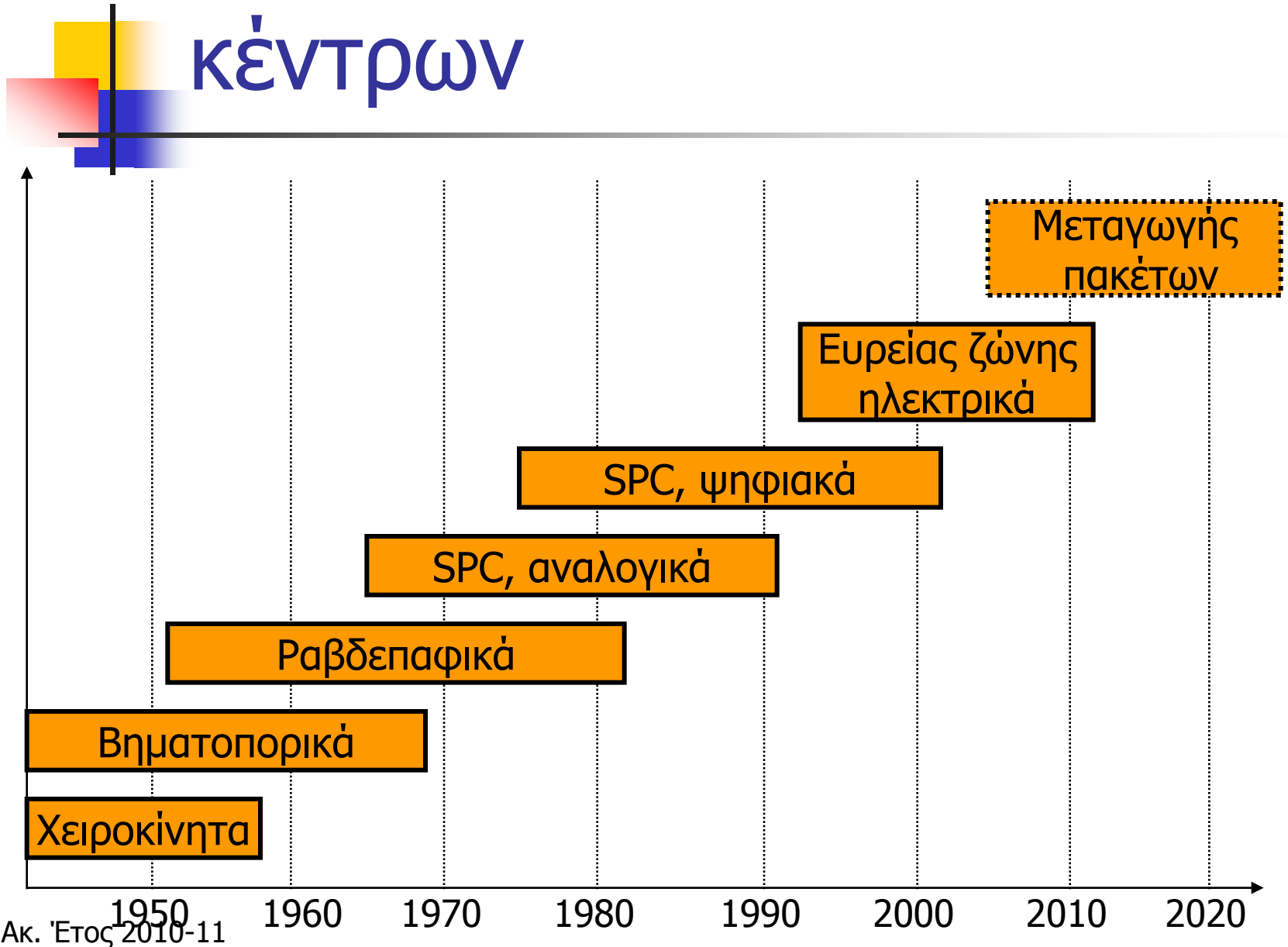

Πρόοδος της τεχνολογίας

- Ηλεκτρομηχανικοί διακόπτες
  - crossbar, step-by-step
- SPC με ρωστήρες
  - AT&T/Lucent 1A ESS
- SPC με ηλεκτρονικούς διακόπτες
  - AT&T/Lucent 4 ESS
- Ψηφιακοί
  - AT&T/Lucent 5 ESS, Nortel DMSx00

Η εξέλιξη των τηλεφωνικών κέντρων

Ιστορική εξέλιξη της μεταγωγής

- Οι πρώτες εγκαταστάσεις του A. G. Bell (1876) ήταν ενσύρματες από σημείο προς σημείο:
  - γραφεία προς αποθήκη μιας επιχείρησης
  - παλάτι προς εξοχική κατοικία του βασιλέως

Ιστορική εξέλιξη της μεταγωγής

- Οι χειροκίνητοι μεταλλάκτες εισήχθησαν πρώτα στο Hartford, CT τη δεκαετία του 1880
  - αρχικά, νεαροί τραβούσαν σύρματα από την μια άκρη του δωματίου στην άλλη και δημιουργούσαν προσωρινές συνδέσεις σύμφωνα με τις προφορικές οδηγίες των συνδρομητών
  - αργότερα, δημιουργήθηκε ο συνήθης μεταλλάκτης: ανασυρόμενα κορδόνια για κάθε σύνδεση φωνής και γραφείο με πίνακα έμπροσθεν του χειριστού με υποδοχή για κάθε συνδρομητή (και ακόμη αργότερα προστέθηκαν οι υποδοχές για τα κυκλώματα προς άλλα κέντρα)
  - παράλληλα, η εισαγωγή της κοινής (κεντρικής) μπαταρίας και τεχνικών επιτήρησης διευκόλυναν την χρήση των μεταλλακτών

Βηματοπορικός διακόπτης

Step-by-step switch

Ιστορικό

- Ο Almon B. Strowger, (γραφείο τελετών) στο Kansas City, KS, εφεύρε το πρώτο πρακτικό αυτόματο σύστημα μεταγωγής
  - Η περίφημη ιστορία: φοβούμενος ότι η τηλεφωνήτρια έστελνε τις κλήσεις στον ανταγωνιστή του, οδηγήθηκε στην εφεύρεση ενός αυτόματου διακόπτη που να ελέγχεται από τον χρήστη
  - Η πρώτη εγκατάσταση (LaPorte, IN περί 1895) είχε επιπλέον σύρματα και διακόπτες
  - Ο επιλογικός δίσκος (διακοπές ρεύματος στον συνδρομητικό βρόχο) είναι μεταγενέστερος

Ιστορικό

- Η κατασκευαστική εταιρεία του Strowger, Automatic Electric, μετακινήθηκε στο Chicago, IL
  - αργότερα απορροφήθηκε από την GTE και μετακόμισε στο Phoenix, AZ, σήμερα AG Communication Systems (την κατέχει η Lucent)
  - οι βηματοπορικοί διακόπτες κατασκευάζονταν επί σειρά ετών ως ακριβή αντίγραφα το πρωτότυπου
  - οι ηλεκτρομηχανικοί διακόπτες με κεντρικό έλεγχο αναπτύχθηκαν από άλλους κατασκευαστές, όπως π.χ. οι ραβδεπαφικοί διακόπτες, και σταδιακά εκτόπισαν τους βηματοπορικούς στις δεκαετίες 1930-60

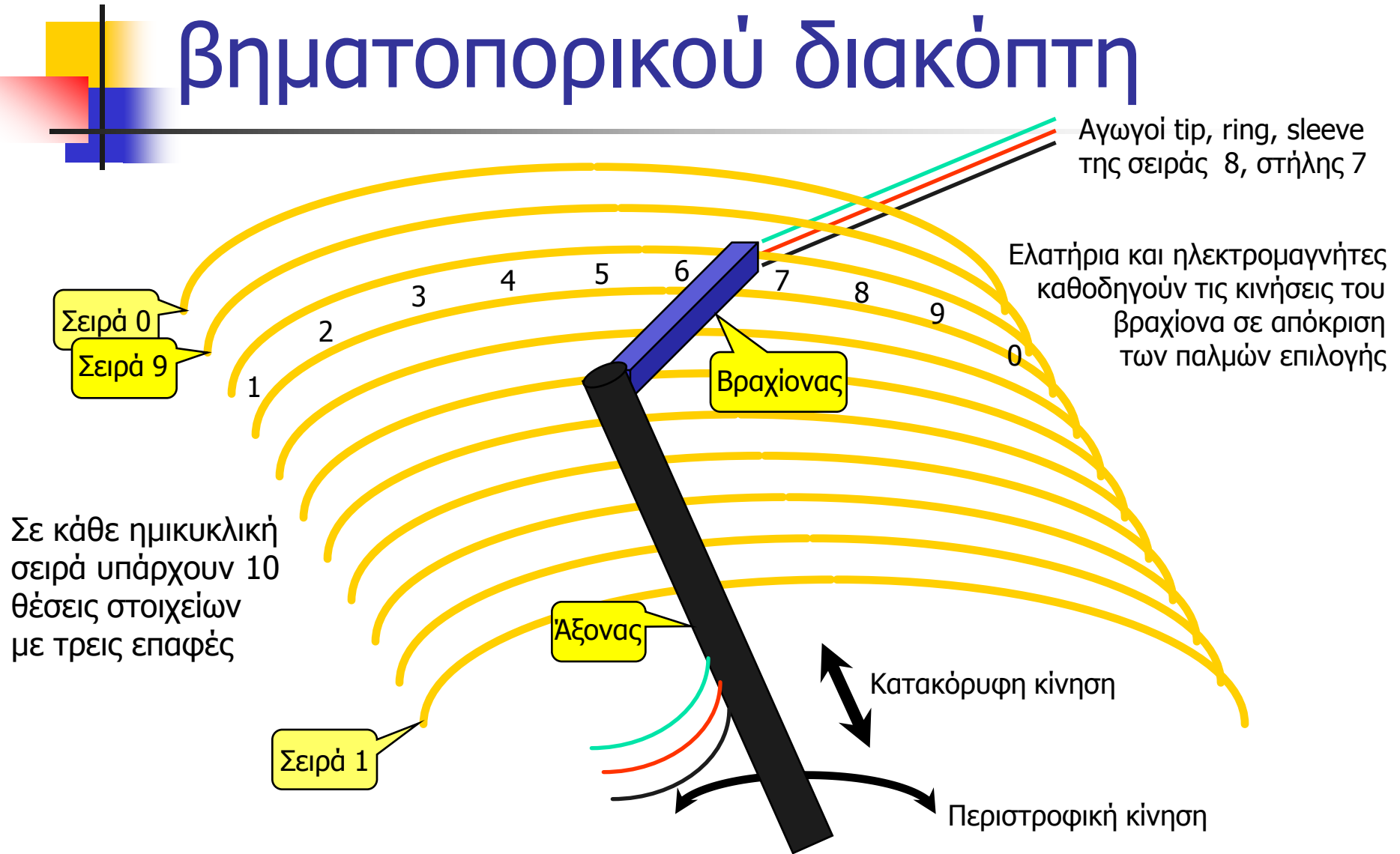

Βηματοπορικοί διακόπτες

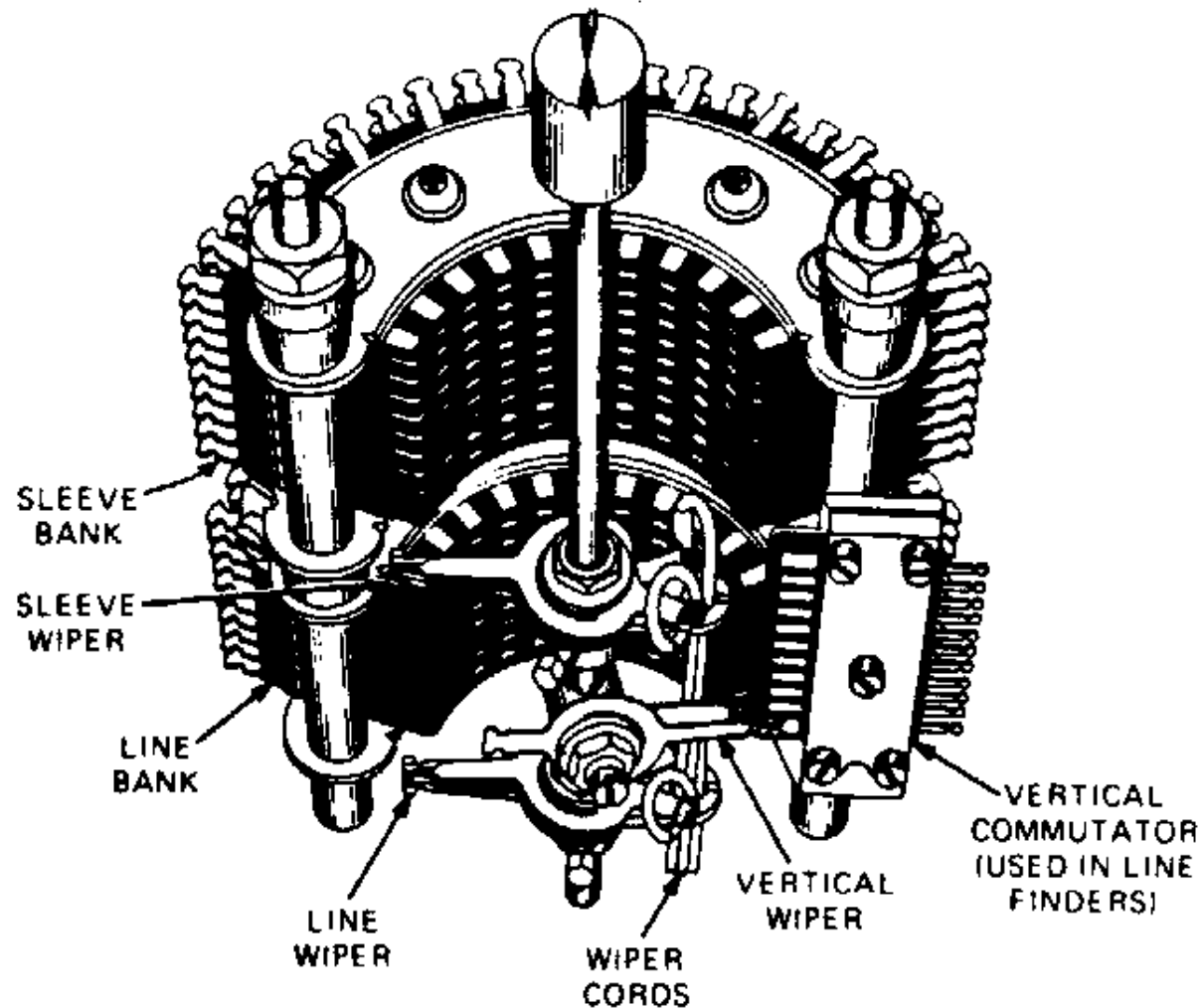

- Οι διακόπτες Strowger εξελίχθηκαν σε μονάδες μεταγωγής με ένα κινητό βραχίονα “είσοδο” και 100 “εξόδους” (ζεύγη αγωγών με “μανίκια”)
  - 10 ζευγάρια επαφών διατεταγμένα σε οριζόντιο τόξο μπορούσαν να επιλεγθούν μέσω της περιστροφής του βραχίονα (συν ο τρίτος αγωγός “μανίκι”)
  - 10 τέτοιες οριζόντιες υπο-μονάδες στοιβάζονταν και μπορούσαν να επιλεγθούν μέσω της κατακόρυφης κίνησης του άξονα (στην πραγματικότητα η πρώτη κίνηση είναι η κάθετη)
- Οι βηματοπορικοί (step-by-step) διακόπτες είναι γνωστοί και ως υψοστροφικοί (two motion) διακόπτες

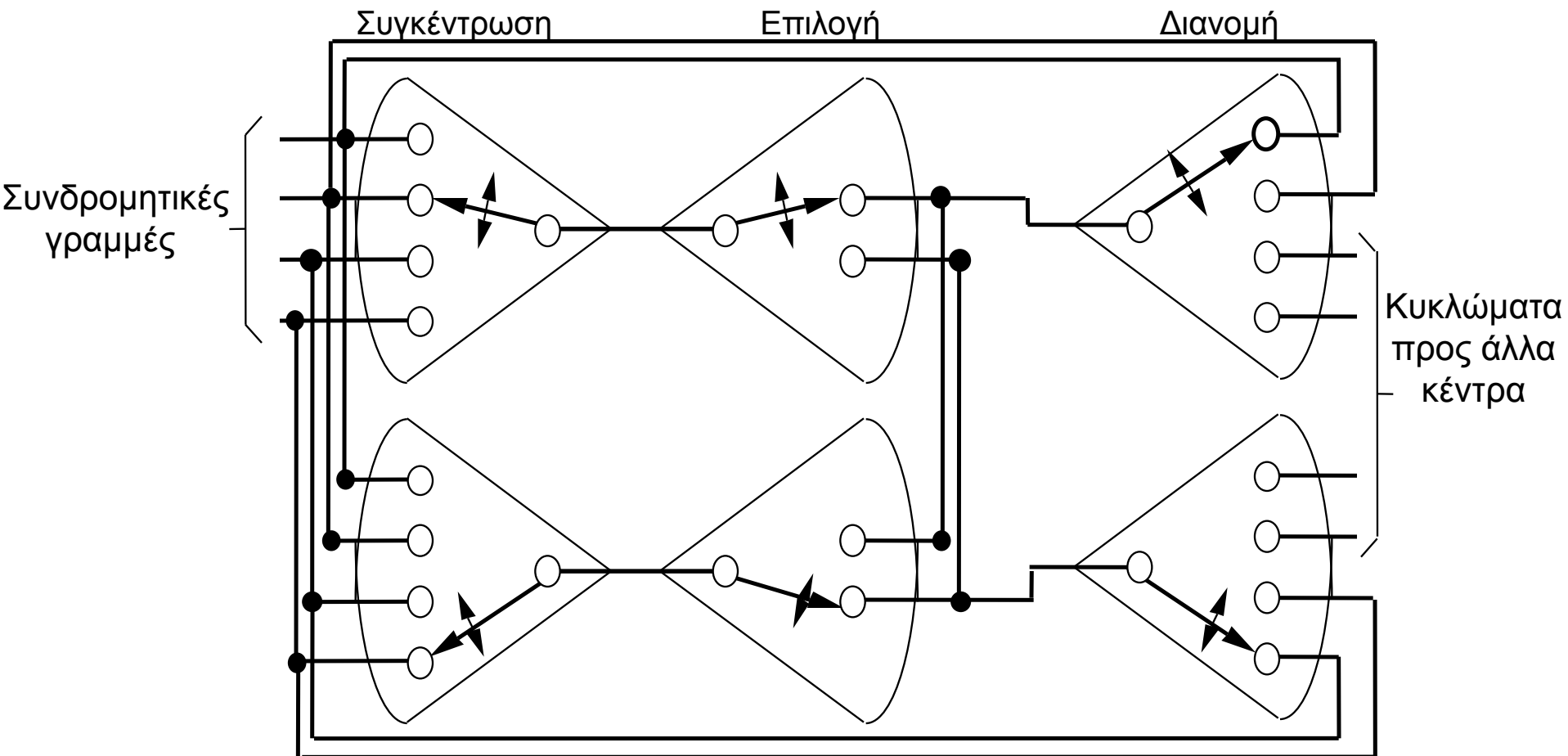
Σχηματικό διάγραμμα βηματοπορικού διακόπτη

Υψοστροφικός διακόπτης

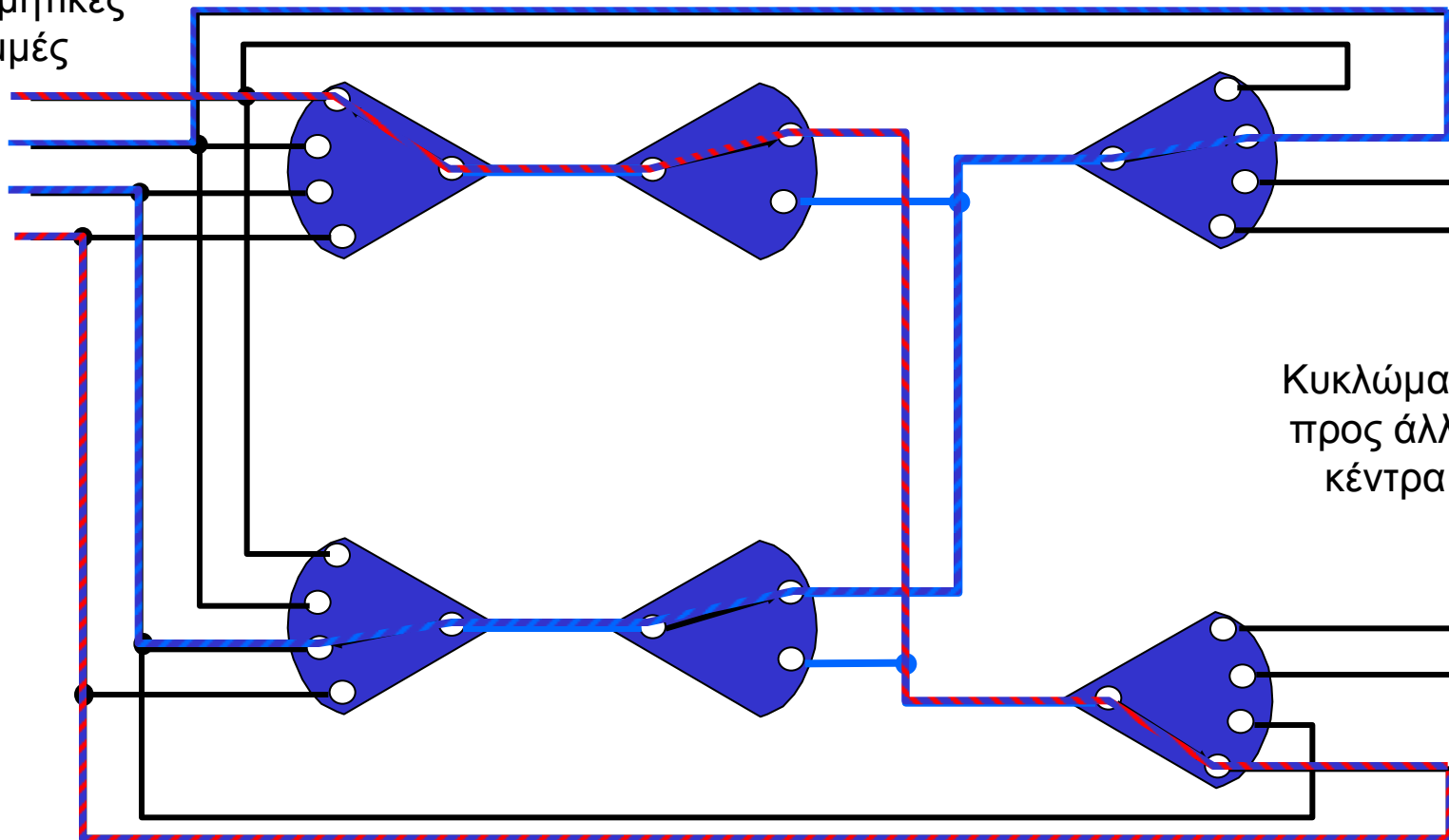

Τηλεφωνικό κέντρο βηματοπορικού συστήματος

Εγκατάσταση κλήσης

Συνδρομητικές
γραμμές

Κυκλώματα
προς άλλα
κέντρα

Μεταγωγείς μιας κίνησης (1)

- Οι κλησηθήρες (Line Finder) εκτελούν συνήθως μία (περιστροφική) κίνηση (single motion) και λειτουργούν ως συγκεντρωτές (“αντιστροφή” της επιλογικής λειτουργίας)
  - οι επαφές του βραχίονα λειτουργούν ως μοναδική έξοδος
  - συνήθως ένας κλησηθήρας συνδέεται σε 10 συνδρομητικές γραμμές ώστε να βρει τη γραμμή του πελάτη που σηκώνει το ακουστικό
    - η λειτουργία του αρχίζει μόλις σηκωθεί το ακουστικό, σε οποιαδήποτε από τις 10 γραμμές, και προχωρά βήμα βήμα μέχρι να εντοπισθεί η σωστή γραμμή
    - είναι αντίστοιχη με τη απόκριση της τηλεφωνήτριας στον “αγγελτήρα”

Μεταγωγείς μιας κίνησης (2)

- πολλοί κλησηθήρες συνδέονταν παράλληλα στις ίδιες 10 τηλεφωνικές συσκευές κατ' αναλογία των πολλαπλών χειροκίνητων μεταλλακτών (για τις ίδιες συνδρομητικές γραμμές)
  - ο αριθμός των ταυτόχρονων συνομιλιών περιορίζονται από τον αριθμό των κλησηθηρών
  - 10 κλησηθήρες συνδεδεμένοι σε δέκα γραμμές δεν εμφανίζουν αποκλεισμό ("non-blocking")

Επιλογικοί μεταγωγείς (1)

- Η έξοδος του κλησηθήρα μέσω μετασχηματιστή κυκλώματος (“cord circuit”)
  - συνδέεται στη γεννήτρια τόνων μέχρι την επιλογή του πρώτου ψηφίου
  - μετά η σύνδεση μετάγεται μέσω μιας σειράς επιλογικών μεταγωγέων δύο κινήσεων (two-motion selector) με μία “κίνηση” για κάθε ψηφίο
  - η κάθε ριπή παλμών (επιλεγόμενο ψηφίο) παράγει μια περιστροφική ή κατακόρυφη κίνηση του βραχίονα που υλοποιεί την επιλογική διαδικασία

Επιλογικοί μεταγωγείς (2)

- οι παλμοί (συνήθως 10 παλμοί το δευτερόλεπτο, διάρκειας περίπου 60 msec χωρίς ρεύμα και 40 ms με ρεύμα) περνούν από “cord circuit” μέσω ηλεκτρομηχανικών ρωστήρων
  - ο ρωστήρας χρησιμοποιεί επαφές που διεγείρονται από μαγνητικό πεδίο έτσι, ώστε η κατάσταση του ρεύματος ON/OFF στις επαφές να μιμείται την κατάσταση ON/OFF του ρεύματος που διαρρέει το τύλιγμα
- Ειδικοί ρωστήρες “αργής απόλυσης” συγκρατούν τον κλησηθήρα έτσι, ώστε κατά η διάρκεια της διακοπής ρεύματος των 60 ms OFF να μην προκαλεί απόλυση της σύνδεσης

Επιλογικοί μεταγωγείς (3)

- μετά από κάθε στάδιο επιλογής, προστίθεται αυτόματα ένας ρωστήρας αργής απόλυσης για να μην παρενοχλείται το συγκεκριμένο στάδιο από τις επόμενες ριπές παλμών

Το τελευταίο στάδιο (1)

- Για αύξηση της χωρητικότητας πρέπει να εγκατασταθούν περισσότεροι κλησηθήρες και περισσότεροι διανομείς
  - Έτσι αυξάνονται οι παράλληλες διαδρομές (κίνηση) μέσω του τηλεφωνικού κέντρου, αφού πολλαπλοί διανομείς οδηγούν στον ίδιο προορισμό
  - Μόνο ένας διανομέας της τελευταίας βαθμίδας μπορεί να συνδεθεί κάθε φορά
    - Ο αγωγός sleeve συνδέεται και αυτός σε κάθε θέση του διακόπτη και εκτρέπει τις εισερχόμενες κλήσεις στη γεννήτρια σήματος “κατειλημμένο” εάν υπάρχει τάση στο “μανίκι” για τον συγκεκριμένο προορισμό (κατειλημμένος συνδρομητής)

Το τελευταίο στάδιο (2)

- Ένα τηλεφωνικό κέντρο Strowger χωρίς αποκλεισμό απαιτεί 100 διανομείς τελευταίας βαθμίδας να συνδεθούν σε 100 γραμμές συνδρομητών
- Αυτή η τεχνική αυξάνει την διεκπεραιωτική ικανότητα του κέντρου (BHCA)

Σημαντική ιδιότητα

- Κάθε μεταγωγέας είναι ταυτόχρονα μέρος της διαδρομής φωνής (τηλεφωνική κίνηση) και μέρος του υλικού επεξεργασίας ψηφίων (σηματοδοσία)
  - Όταν υπάρχει διαδρομή φωνής προς τον προορισμό υπάρχει και υλικό για να επεξεργαστεί τα επόμενα (ακολουθούντα) ψηφία
    - Το κέντρο έχει αυτόματα αρκετή διεκπεραιωτική ικανότητα για να μετάγει την (τηλεφωνική) κίνηση

Μειονεκτήματα

- Σχετικά υψηλές ανάγκες συντήρησης
  - Οι συρόμενες επαφές κατά τις μεγάλες κινήσεις (“Gross Motion” ή “Large Motion”) απαιτούν λίπανση, καθάρισμα, ρύθμιση, κλπ
  - Υπόκεινται σε διάβρωση από τους σπινθήρες και την ατμοσφαιρική ρύπανση (όπως από το SO_2)
- Αργή μηχανική λειτουργία
  - Ακόμα και όταν χρησιμοποιείται επιλογή με τόνους (απαιτείται μετατροπή σε παλμούς)
- Αργή σηματοδοσία
  - Δεν μπορεί να εκμεταλλευθεί την ανάπτυξη ηλεκτρονικών συστημάτων σηματοδοσίας
- Ογκώδεις
  - Τα ψηφιακά κέντρα απαιτούν $\sim 1/50^\circ$ του χώρου σε σχέση με τα υψοστροφικά και $\sim 1/10^\circ$ του χώρου σε σχέση με τα ραβδεπαφικά (crossbar)

Μερικοί άλλοι τύποι διακοπών

- Ραβδεπαφικοί (Crossbar)
  - Μια διάταξη επαφών προσαρμοσμένη σε οριζόντιους και κατακόρυφους άξονες ενεργοποίησης (actuator)
  - Επειδή οι εμπλεκόμενες κινήσεις επαφών ήταν μικρές αποτέλεσε τον διάδοχο του υψοστροφικού κέντρου μέχρι την εμφάνιση των ηλεκτρονικών κέντρων
- Χ-Υ
  - Οριζόντια πλατφόρμα με σειρές και στήλες επαφών όπου ο βραχίονας ενεργοποιείται μαγνητικά από πηνία
  - Μεγάλες κινήσεις όπως ο υψοστροφικός, αλλά πιο συμπαγής
- Περιστροφικός (Rotary)
  - Παρόμοιος με τον Χ-Υ, αλλά η πλατφόρμα είχε τις επαφές διατεταγμένες σε ημικύκλια αυξανόμενης ακτίνας
  - Πιο συμπαγής από τον υψοστροφικό, ίδια προβλήματα μεγάλων κινήσεων
- Μικρο-ρωστήρες
  - Μικροεπαφές σε οριζόντια και κάθετη διάταξη

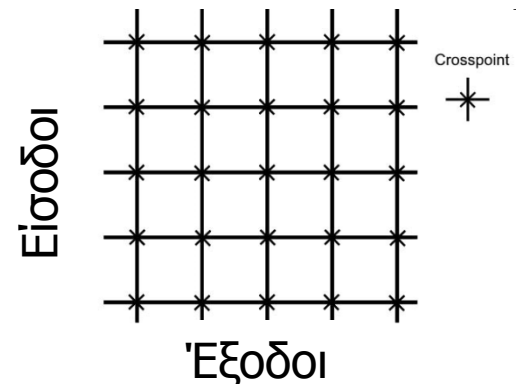
Ραβδεπαφικός διακόπτης

Crossbar switch

Αρχή λειτουργίας

- Η βασική αρχή λειτουργίας των ραβδεπαφικών διακοπών προέρχεται από την τεχνική των διασταυρούμενων ράβδων που ήταν σε χρήση στους παλαιούς μεταλλάκτες.
  - Το βύσμα, τοποθετούμενο στην οπή, ένωνε ηλεκτρικά δύο μπρούτζινους ράβδους τοποθετημένους σε ορθή γωνία συνδέοντας την είσοδο στην έξοδο
- Η τεχνική της μεταγωγής με μήτρα σημείων επαφής (crosspoint) είναι γενική και μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ηλεκτρονικά και ψηφιακά κέντρα

Υλοποίηση

- Η μήτρα μεταγωγής σημείων επαφής μπορεί να κατασκευαστεί με χρήση ρελέ (στην ψηφιακή υλοποίηση χρησιμοποιούνται τρανζίστορ)
  - ένα ανά σημείο επαφής
  - το πλήθος ρελέ αυξάνει ακολουθώντας τετραγωνικό νόμο
- Ο ραβδεπαφικός διακόπτης είναι μια έξυπνη ηλεκτρομηχανική λύση που μειώνει το πλήθος των αναγκαίων πηνίων
  - χρειάζεται ένα ανά ράβδο

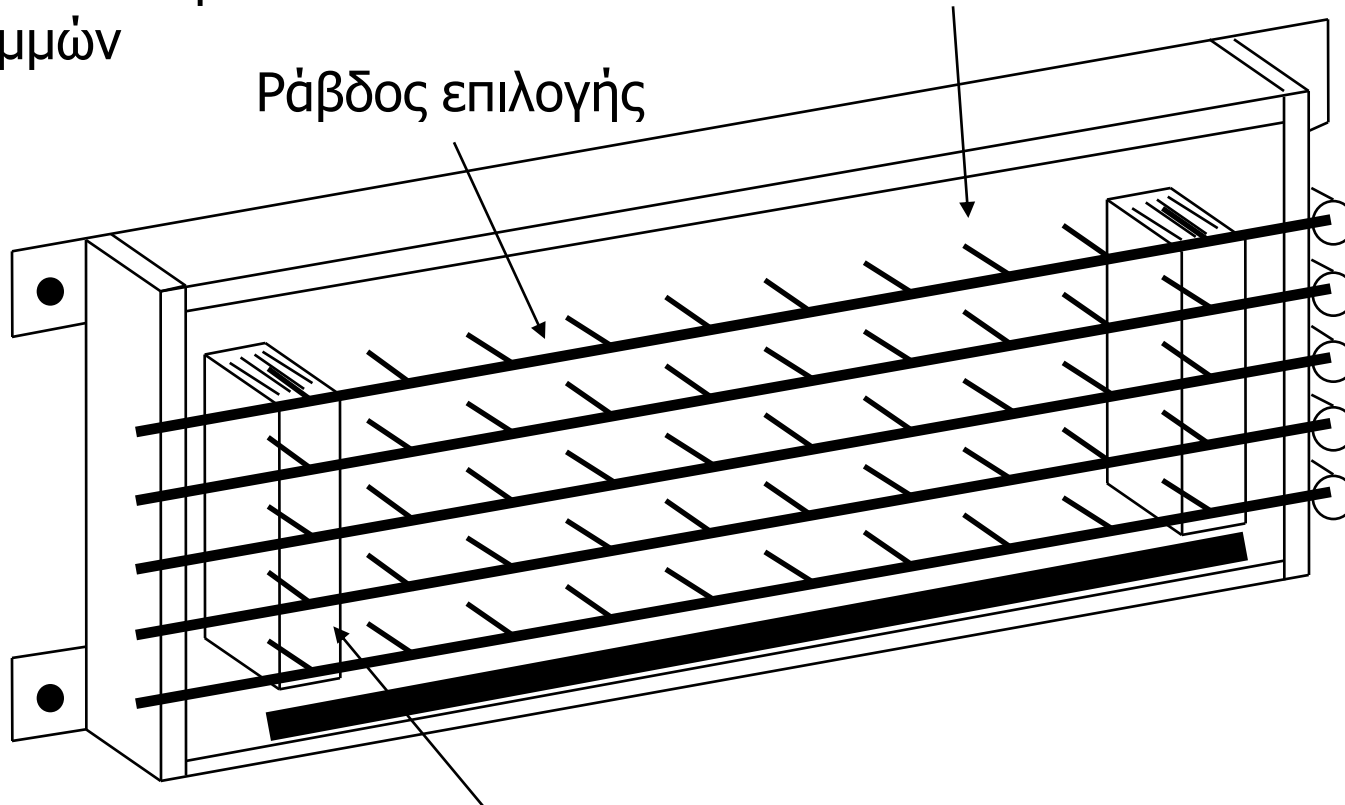
Ραβδεπαφικός διακόπτης

Σύνολα επαφών
γραμμών

Επιλογικά δάκτυλα

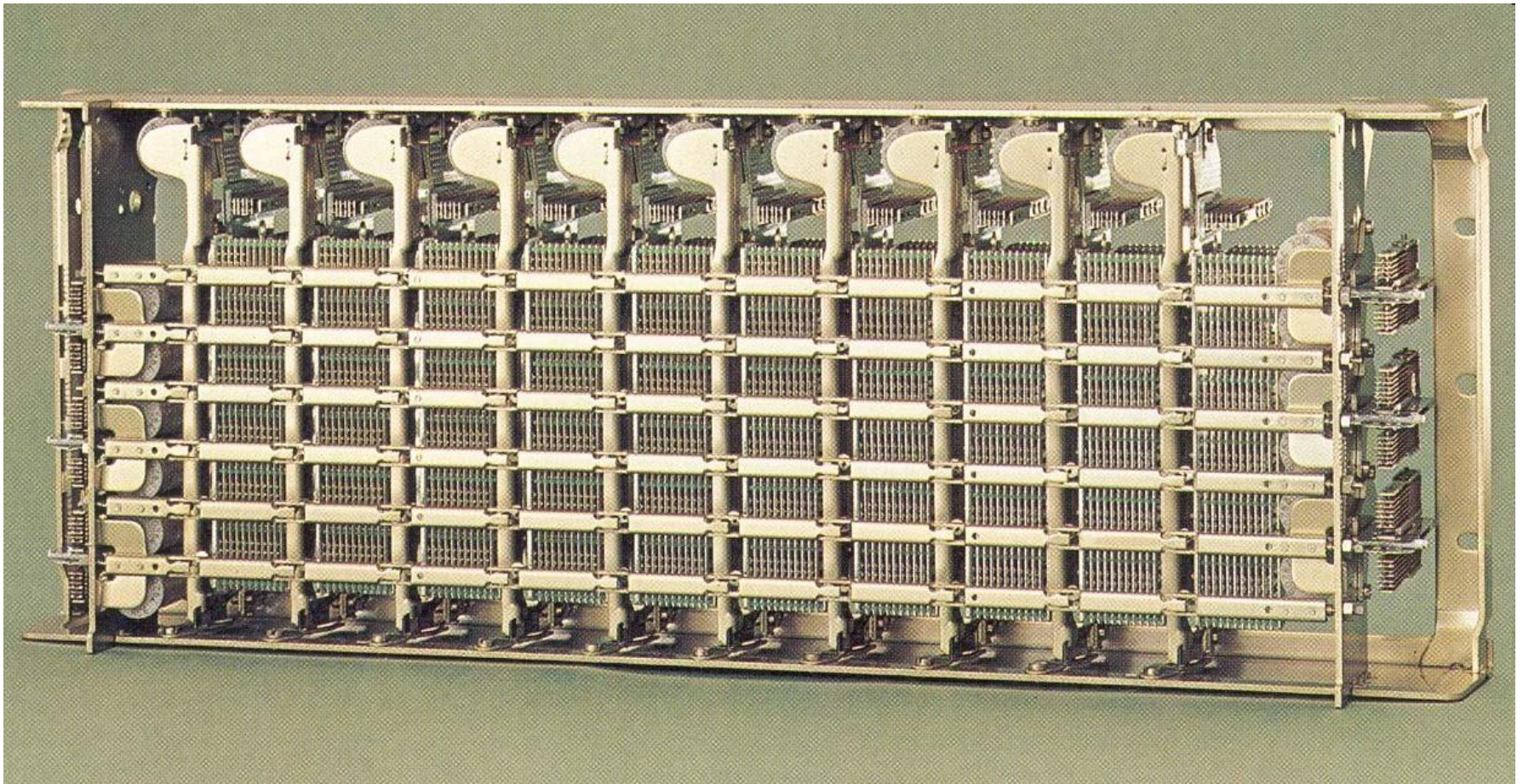
Ρωστήρες
λειτουργίας

Ράβδος επιλογής

Ράβδος συγκράτησης

Ραβδεπαφικός διακόπτης

Ραβδεπαφικός διακόπτης

Λειτουργία ραβδεπαφικού διακόπτη

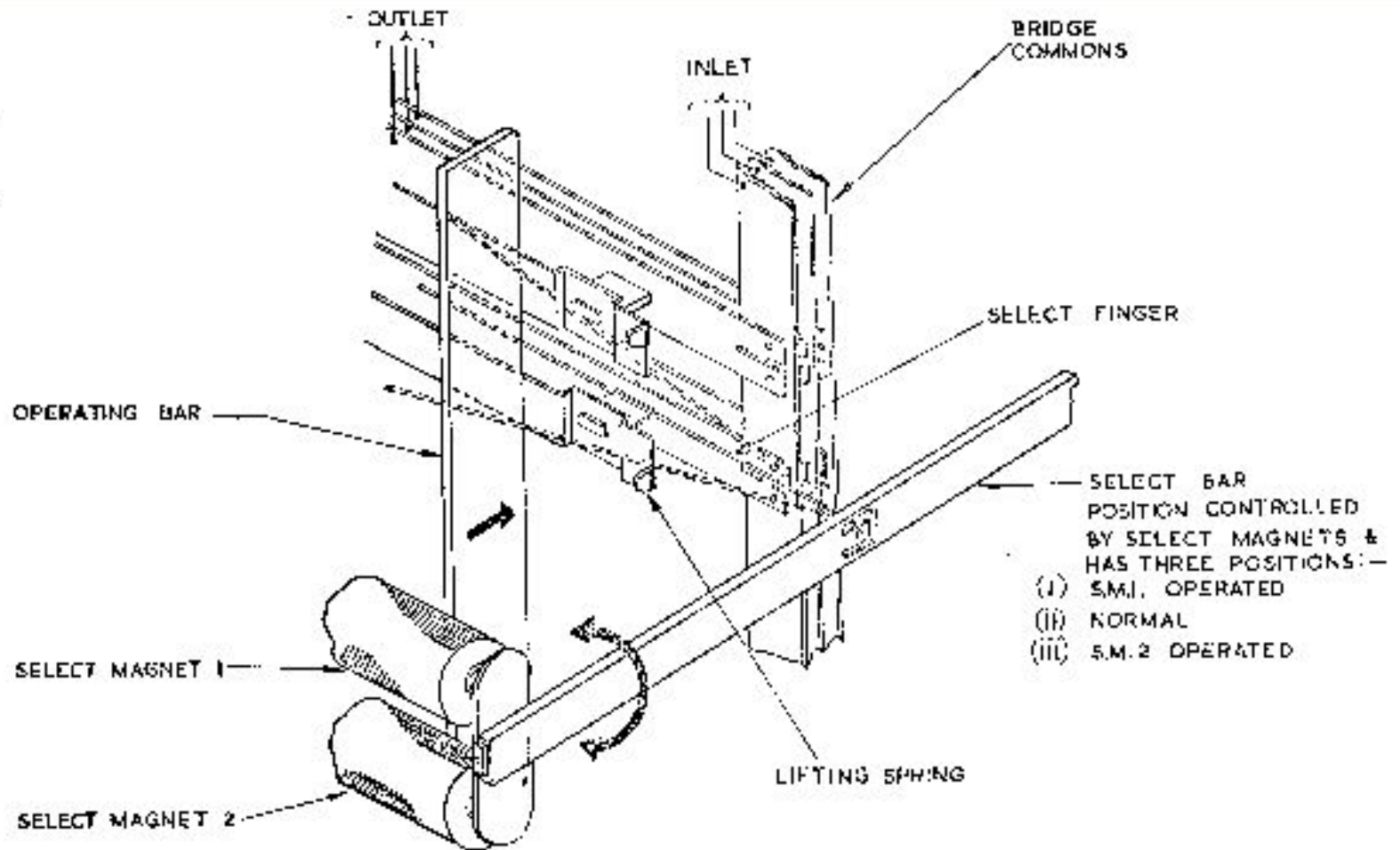
- Υπάρχουν 5 ή 6 οριζόντιες επιλογικές ράβδοι που μπορούν να κινηθούν επάνω ή κάτω
  - Επιτρέποντας δύο κινήσεις ανά ράβδο μειώνουμε το αναγκαίο πλήθος στο μισό
- Κάθε οριζόντια ράβδος έχει 10 επιλογικά δάκτυλα που στηρίζονται σε αυτή με εύκαμπτο υλικό (ελατήριο)
- Ανά κάθετη ράβδο υπάρχουν 10 ή 12 σετ επαφών
- Οι επαφές κλείνουν όταν ενεργοποιηθούν τα πηνία των αντίστοιχων ράβδων

Λειτουργία ραβδεπαφικού διακόπτη

- Πρώτα ενεργοποιείται η οριζόντια (επιλογική) ράβδος
  - Τα επιλογικά δάκτυλα μετακινούνται προς τις αντίστοιχες επαφές
- Κατόπιν ενεργοποιείται η κάθετη ράβδος (συγκράτησης)
  - Πιέζει το επιλογικό δάκτυλο που με τη σειρά του πιέζει και κλείνει τις επαφές
- Η οριζόντια ράβδος ελευθερώνεται και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άλλη σύνδεση
- Η κατακόρυφη ράβδος παραμένει ενεργή καθόλη τη διάρκεια της κλήσης

Κατασκευαστική λεπτομέρεια

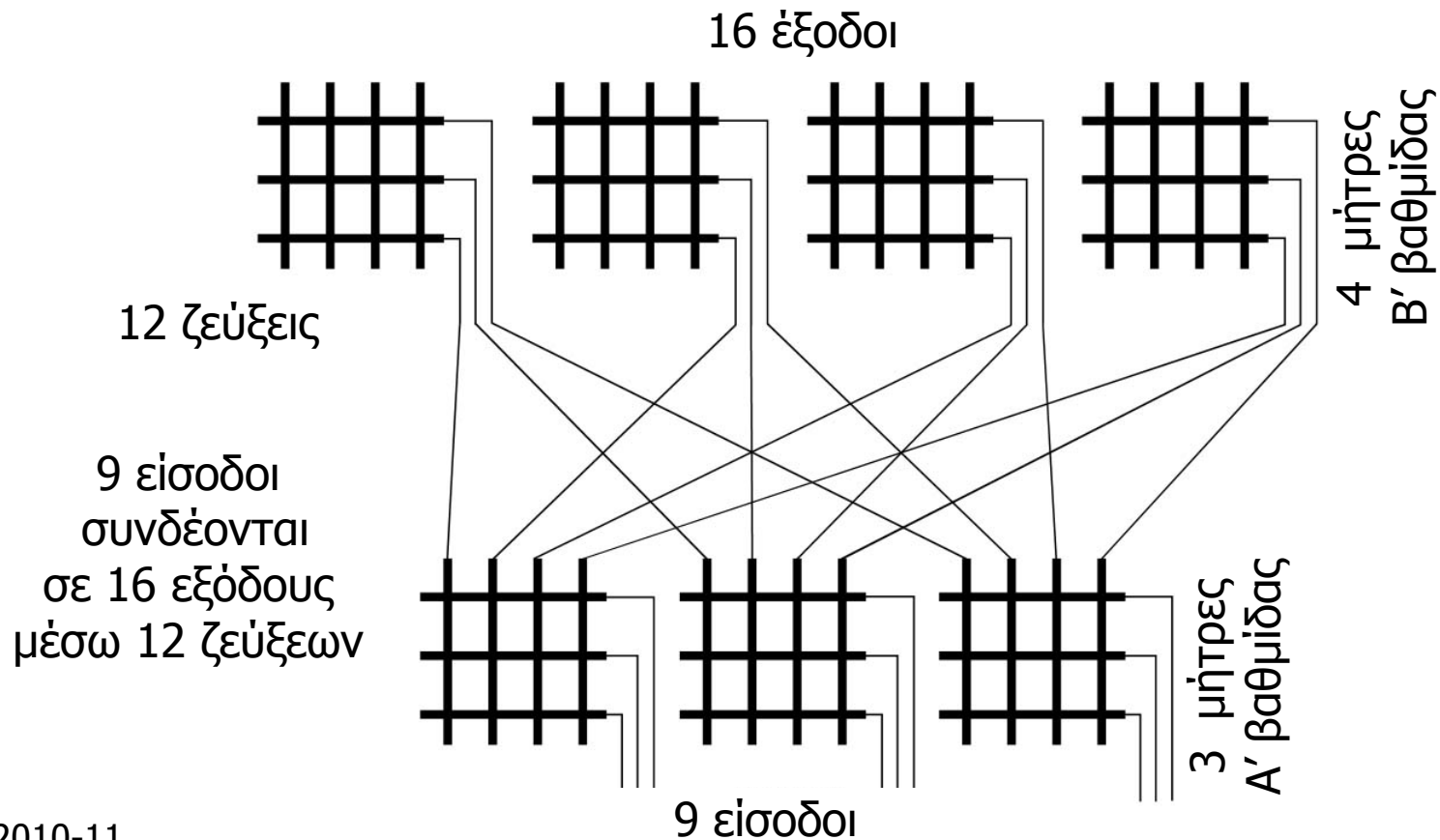

Το ζευκτικό πεδίο

- Για πρακτικούς και οικονομικούς λόγους το μέγεθος των ραβδεπαφικών διακοπών επαφής είναι μικρό
- Για το σχηματισμό μεγάλων τηλεφωνικών κέντρων διασυνδέονται μέσω ζευκτικών κυκλωμάτων (link trunks)
- Οι έξοδοι της πρώτης βαθμίδας συνδέονται στις εισόδους της δεύτερης βαθμίδας
  - Με κατάλληλο σχεδιασμό του ζευκτικού πεδίου μπορεί να επιτευχθεί συγκέντρωση ή αποκέντρωση με την επιθυμητή πιθανότητα αποκλεισμού

Το ζευκτικό πεδίο

Έλεγχος της μεταγωγής

Έλεγχος της μεταγωγής

- Ο έλεγχος και η μεταγωγή στον διακόπτη Strowger ήταν αλληλένδετα
- αργότερα ο έλεγχος έγινε χωριστός
- στο μέρος κεντρικού ελέγχου θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ηλεκτρονικός υπολογιστής
- οδήγησε στα τηλεφωνικά κέντρα με έλεγχο ενταμιευμένου προγράμματος SPC (Stored Program Control)
- Αναδεικνύεται για πρώτη φορά η ανάγκη ξεχωριστής πρόβλεψης για την διεκπεραιωτική ικανότητα (BHCA) και για την τηλεφωνική κίνηση (Erlang)

Κεντρικός έλεγχος

- Πολλά από τα ηλεκτρομηχανικά κέντρα, ειδικά τα ραβδεπαφικά, είχαν διατάξεις ρωστήρων για τη μέτρηση (αποκωδικοποίηση) των παλμών της επιλογής ψηφίων εντελώς ξεχωριστές από το μέρος της μεταγωγής
- Αυτό το κοινό τμήμα του διακόπτη αποκαλείται “κεντρικός έλεγχος” (common control)
  - Κατ’ αναλογία στα μοντέρνα ψηφιακά κέντρα ο υπολογιστής παίζει τον ρόλο του κεντρικού ελέγχου της ψηφιακής μήτρας μεταγωγής

Κεντρικός έλεγχος

- Μόλις αποκωδικοποιούταν ο αριθμός του προορισμού το τμήμα κεντρικού ελέγχου τον “μετέφραζε” σε οδηγίες (ενσύρματης λογικής) προς τη μήτρα μεταγωγής
  - Μια μέθοδος ήταν η χρήση μαγνητικής μνήμης
  - Οι αριθμοί που προέκυπταν από τις μνήμες χρησιμοποιούνταν για την επιλογή της διαδρομής εντός του διακόπτη
  - Το αποτέλεσμα της “μετάφρασης” ήταν ένας κωδικός που υποδείκνυε το κατάλληλο ράφι, ομάδα, έξοδο για τις εσωτερικές κλήσεις και την κατάλληλη ομάδα κυκλωμάτων για τις διερχόμενες κλήσεις
  - Επιλέγεται το πρώτο ελεύθερο κύκλωμα